

KULMÂKIVI

SUOMEN TEOLOGISEN INSTITUUTIN TIEDOTUSLEHTI
KULMAKIVENÄ ON ITSE KRISTUS JEESUS (EF 2:20)

4/2020

RAKENTEET MURTUVAT

LÄHTÖHAASTATTELU,
DOS. TIMO ESKOLA

RAKENTEET MURTUVAT

Kirkosta eroamisen myötä kirkolliset rakenteet tulevat seuraavien vuosikymmenien aikana murtumaan. Tätä menoa jossakin vaiheessa koko kansankirkko-ideologia tulee mahdottomaksi. Tutkimuksissa on todettu, että vajaa kolmasosa suomalaisista ilmoittaa uskovansa Jumalaan. Pääkaupunkiseudun tietyissä seurakunnissa ei mene enää kovin kauaa siihen, että kirkkoon kuulumisen ja Jumalaan uskovien ihmisten prosenttiluvut alkavat olla saman suuruisia.

Se tulee tarkoittamaan käytännössä kansankirkkoideologian loppua ja sen tunnustamista, että kirkko on niin kuin Augsburgin tunnustus toteaa ”pyhien yhteisö” eli niiden yhteisö, joille kirkon sanomalla on merkitystä. Maallistuminen tulee jollakin aikavälillä siis tuhoamaan löyhästi kirkkoon sitoutuneen kulttuurikristillisyyden, mutta ei kristinuskoa kokonaisuudessaan.

Tämä kehitys tarkoittaa suurta muutosta kirkon toimintaan. Siihen on osittain jo herätty. On esimerkiksi tajuttu se, että tarvitaan jumalanpalvelusyhteisöjä ja paikkoja, jossa ihmiset voivat sitoutua voimakkaammin hengellisyyteen kuin vain elämän käännekohdissa tapahtuviin toimituksiin osallistumalla. Pelkkä kirkon jäsenkirjoissa olo ei nykypäivänä enää oikein riitä. Nuoremmat sukupolvet haluavat kuulua johonkin itselle merkityk-

selliseen. Sellaiseen, jossa ollaan mukana vain tavan vuoksi, ei puolestaan ole mitään tarvetta kuulua.

Maaseudulla kansankirkkoajatus voi ehkä pärjätä vielä parikymmentä vuotta. Eikä tietenkään ole tarvetta romuttaa toimivia käytäntöjä maaseudun pienissä seurakunnissa. Kuitenkin alhainen syntyyvyys ja muuttotappiot takaavat sen, että sellainen malli ei tule enää säilymään kovin pitkään. Täytyy luoda sellaisia kristillisyyden malleja ja toimintatapoja, joissa oletuksena on jokin muu kuin se, että lähtökohtaisesti lähes kaikki kuuluvat kirkkoon ja tietävät suurin piirtein mitä kirkko opettaa. Tämän vuoksi esimerkiksi suomalaisten isojen kaupunkien lähetystyö on prioriteettilistalla korkealla.

Tällaisena muutosaikana STI:n rooli korostuu. Olemme rakentamassa tulevaisuutta ja kouluttamassa tulevaisuuden teologeja, jotta kristinusko saisi säilyä maassamme tulevinakin vuosikymmeninä. Kiitos kun olet tässä työssä mukana!

SANTERI MARJOKORPI
3.9.2020

STI:N SYYSKAUSI AVATTIIN POIKKEUSOLOISSA

Keskiviikkona 2.9. STI:ssä vietettiin syyskauden avajaisia ja Timo Eskolan eläköitymisjuhlia. Päivä oli monella tapaa hyvin poikkeuksellinen. Ensinnäkin harvoin saadaan viettää eläköitymisjuhlia lähes 30 vuotta palvelleen työntekijän kunniaksi, joka on ollut mukana STI:n perustamisvuosista saakka. Itse tapahtumaan liittyi siis jo paljon muistoja ja juhlistamisen aihetta. Avajaiset olivat siis yhden kirkkohistoriallisesti hyvin merkittävän kauden päätös.

Toiseksi ajankohtainen koronavirustilanne aiheutti myöskin mutkia matkaan. Timo sairastui saman päivän aamuna pieneen syysflunssaan eikä päässyt juhliinsa paikan päälle ollenkaan. Tämän ei kuitenkaan annettu pilata juhliä, vaan hän oli koko ajan etäyhteyden välityksellä tavattavissa STI:ssä. Häntä pystyi siis tervehtimään videoyhteyden kautta. Myös Timon juhlatuoto pidettiin etänä.

Väkeä oli näistä poikkeusjärjestelyistä huolimatta mukavasti paikalla ja vietimme mukavan päivän juhlistaen Timon hienoa uraa STI:ssä. Kiitämme kaikkia, jotka olivat mukana joko paikan päällä tai etäyhteyden välityksellä. Lämmin kiitos myös lahjoituksista, joita olemme saaneet keräyksessä STI:n hyväksi Timon siirtyessä eläkkeelle.

NOSTOJA SYKSYN OHJELMASTA

* **Ti 13.10. klo 14-16** Oliko Luther nominalisti? TT Ilmari Karimies

* **Ke 21.10. klo 14-16** Evankeliumi jälkikristillisessä ajassa – TT Vesa Ollilainen

* **Ke 4.11. klo 14-16** Tarvitsevatko juutalaiset Jeesusta? Juutalaiset Jeesukselle (Jews for Jesus) -järjestön Euroopan työn johtaja Avi Snyder. Luento pidetään englanniksi.

* **Ke 11.11. klo 13-14**

Mihin Suomen evankelis-luterilainen kirkko on menossa? Riipiikö polarisaatio kirkon rikki? Mikä on herätysliikkeiden ja kristillisten järjestöjen tehtävä tulevaisuuden kirkossa? Miten kirkon kristillinen kasvatus vastaa uusiin haasteisiin? TT, Mikkelin hiippakunnan piispa Seppo Häkkinen.

* **Ke 11.11. klo 14-16** Suuri keskustelu pelastumisesta. Onko ei-kristittyjen mahdollista pelastua? Keskustelijoina TT Pekka Huhtinen ja TT Emil Anton

* **To 19.11. klo 14-16**

Etääntyvätkö nuoret naiset kirkosta? Kirkon uusimmat tilastot näyttävät, että nuoret naiset ovat etääntymässä kirkosta. Mistä tämä muutos johtuu? Mitä muuta uusimmat tilastot kertovat? TT, YTT Hanna Salomäki

TIMO ESKOLAN JUHLALUENTO: SUDET SAARNATUOLISSA JA ATEISTIT ALTTARILLA – ONKO TEOLOGIA KRIISISSÄ?

Suomen teologisen instituutin avajaisia vietettiin 28 vuoden tutkijan uran tehneen Timo Eskolan läksiäisten merkeissä keskiviikkona 2.9. Eskola piti läksiäistensä yhteydessä juhluennon ”Ateistit alttarilla ja sudet saarnatuolissa – onko teologia oikeasti kriisissä?” Siinä hän arvioi teologian ja raamatuntutkimuksen kehitystä oman tutkijauransa aikana.

* * * * *

Eskola käsitteli ensin luennollaan kirjansa Ateistit alttarilla (2005) taustoja. Erityisesti Suomen teologisen instituutin alkuaikoina jouduttiin ottamaan kantaa teologisen tiedekunnan raamatukeskustelun väitteisiin. Opiskelijoille aiheesta pidetyistä luennoista jalostui kirja Ateistit alttarilla. Kirjan nimeen liittyvän näkökulman Eskola kuitenkin löysi lukiessaan V. T. Aaltosen kirjaa Miksi en ole kristitty (1948). Hän havaitsi, että ateistiprofessori Aaltosen kristinuskon hylkäämisen perusteet olivat usein aivan samoja, joita modernit eksegeetit esittivät tutkimuksissaan.

Eskola nosti eksegeettien ja Aaltosen haasteiden keskeisinä kohteina esiin ihmiskäsityksen ja sovituspöytä. Luomisen ja syntiinlankeemuksen nähdään edellyt-

**IHMISTÄ EI ENÄÄ HALUTA
MIELTÄÄ SYNTISEKSI JA
PAHAKSI.**

tävän alkuperäistä ihmisen täydellisyyden tilaa, jonka ei katsota sopivan nykyajan evolutionistiseen ihmiskuvaan. Ihmistä ei enää haluta mieltää syntiseksi ja pahaksi. Tähän liittyy vahvasti myös sovituspöytä, johon kuuluvaa Kristuksen sijaiskärsimystä on nimitetty jopa barbaariseksi. Isoimpana ongelmana nähdään hirviömäiseksi katsottu kuva Jumalasta, joka vaatii poikansa veren vuodatusta syntien anteeksiantamiseksi. Eskola katsoo tämän johtuvan siitä, että syntikäsitteiden poistuksessa kuvioista ihminen ei enää tarvitse sovitusta tai pelastustakaan. Eskola painottaa myös sitä, että tällaiset raamatuntutkimuksen haasteet eivät nouse Raamatun tekstin omasta maailmasta, vaan eksegetiikan sijaan ne ammennetaan ulkopuolisista opeista ja aatteista.

Niinpä Eskolan mukaan on kiinnitettävä huomiota tutkimuksen taustalla oleviin aatteisiin ja siihen, millainen kuva todellisuuden ja tiedon luonteesta niissä on. Tuo kuva määrittää yksittäisten kohtien tulkinnat. Myös raamatuntutkijoilla on aina ollut tällaiseen kuvaan perustuva dogmatiikka, vaikka tutkijat ovat usein halunneet esiintyä neutraaleina. Esimerkiksi historialliskriittisen kauden teologia on ollut myyteistä riisuttua teologiaa, jossa ihminen ei ole langennut eikä näin ollen myöskään syntien sovitusta ole ihmisille tarpeen. Näin tässä teologiassa ei Jumalan ja ihmisen välillä ole mitään konfliktia. Jumala voidaan löytää ihmisten omien päätelmien ja kokemusten avulla. Niillä monet pyrkivät myös haastamaan perinte-

siä kristillisiä ja myös luterilaisia näkemyksiä Jumalasta. Suhde Jumalaan on niissä pikemminkin ”kivaa kumppanuutta” ja matkatoveruutta kuin syntisen polvillaan oloa pyhän Jumalan edessä.

Eskola esittää, että juuri syntikäsitteiden muuttumisen tähden tällainen teologinen radikalismi joutuu ongelmiin. Se ei pysty selittämään sitä, minkä tähden maailma näyttää koko ajan helvetiltä ja ihmiset tuhoavat toisiaan. Lopulta kuitenkin radikalisoituneen teologian ihmiskäsityksen muutos estää Jeesusta olemasta syntien sovittaja ja tie ikuisen elämään. Niinpä Eskolan mukaan lopputuloksena radikalisoituneessa teologiassa ”äänessä on evankelista Latteus, jolla ei ole oikeastaan mitään sanottavaa tälle raadolliselle maailmalle ja sen ihmisille”. Se pitää tyhjää maljaa syntisen huulilla.

JUMALA KOHDATAAN
JUURI KÄRSIVÄSSÄ
KRISTUKSESSA.

Tätä vastaan Eskola kehoittaa pitämään raamatullisen työnäyn syntisestä maailmasta, joka tarvitsee pelastusta. Siihen työnäkyyn vastaa luterilainen ristinteologia. Jumala kohdataan juuri kärsivässä Kristuksessa. Jumala rakastaa ihmisiä, vaikka he vihaavat häntä. Siksi Kristus otti ristillä kannettavakseen ihmiskunnan vihan ja sovitti meidän rikkomuksemme. Lopussa Eskola tiivistääkin teologian ja raamatuntutkimuksen tärkeimmän tehtävän: tuoda Kristus kuulijan sydämeen.

TEKSTI: EETU LEHTINEN

KUVA: KIRSI KURU

Tarkennuksena artikkeliin, että Timo Eskola piti juhlaluentonsa siis Turusta käsin etäyhteydellä. Tämä luento on ollut hyvin suosittu. Katselukertoja on jo lähes 600 STI:n YouTube -kanavalla.

LÄHTÖHAASTATTELU: Dos. Timo Eskola

Miltä eläkkeelle jääminen tuntuu, Timo?

- Minusta on ollut erinomaisen hienoa olla töissä instituutissa ja olen iloinnut siitä Jumalan todellisena lahjana. Ikä tekee kuitenkin tehtävänsä ja on hyvä siirtyä senioriksi. Katson julkaisseeni kaiken olennaisen siitä, mitä olen pystynyt tutkijana saamaan aikaan. Nyt on aika siirtää viestikapula seuraaville.

Mitä aiot eläkkeellä tehdä?

- Olen haastatteluissa naureskellut, että eläkkeen ideana on se, että ei tehdä mitään. Mutta oikeasti jatkan varmaankin vapaana kirjailijana, koska olen aina tottunut kirjoittamaan ja rakastan sitä.

OPISKELIJOIDEN KOHTAAMINEN ON OLLUT KAIKKEIN PALKITSEVINTA.

Aiotko perehtyä johonkin ihan uuteen alueeseen eläkkeellä, johon työuran aikana ei ehtinyt?

- Harrastan musiikkia ja nyt on mahdollista satsata sellon soittoon. Se on hieno harrastus ja linkittää minua kaltaisiini amatöörimuusikoihin.

Saammeko vielä nauttia kirjoituksistasi eläkkeellä?

- Muutama kirjan aihe on kyllä mielessä. Lisäksi kiinnostaisi kirjoittaa muis-telmia. On tässä työn tiimellyksessä niin paljon kaikkea tapahtunut. Ja kukapa tietää, vaikka kirjoittaisin vielä dekkarinkin.

Mikä on jäänyt päällimmäisenä mieleen työurasta STI:ssä?

- Tutkijana tämä on ollut minulle 28 vuoden apuraha. Se on aivan uskomatonta. Monet ovat kadehtineet minua siitä. En uskalla edes laskea, kuinka suuri summa siitä "apurahana" muodostuisi. Vain tällaisen tuen turvin olen voinut julkaista niin monta tutkimusta.

Mikä oli haastavinta STI:n töissä? Mikä palkitsevinta?

- Vaikeata on pitää teologian rima korkealla. Se vaatii paljon työtä. Siinä on aina kuitenkin auttanut innokkaiden ja luovien opiskelijoiden vuorovaikutus. Opiskelijoiden kohtaaminen on ollut kaikkein palkitsevinta.

Mistä olet iloinnut STI:ssä?

- Jatkan edellisestä. Olen iloinnut juuri opiskelijoista, joita olen työssä kohdannut

toista tuhatta. Monet heistä ovat nyt fb-kavereitani ja vuorovaikutus jatkuu. On hienoa nähdä, että niin monet nuoret teologit ottavat Raamatun ja evankeliumin tosissaan.

Miten STI on muuttunut vuosien saatossa?

- Perustyö on yllättävän samanlaista kuin alussa. Se johtuu tietysti siitä, että STI on koulumuotoinen. Ihmiset kuitenkin muuttuvat ja uusia ideoita syntyy työtä uudistamaan. Nettiopetuksen määrä on kasvanut olennaisesti ja samalla STI:n vaikutuspiiri on laajentunut.

Minkälaista muutosta on tapahtunut yliopistoteologiassa ja teologian opiskelijoissa?

- Ympäristö on muuttunut täydellisesti. Nykyään postmoderni ideologia ja identiteettipolitiikka ovat vallanneet myös yliopiston. Siinä mielessä käsiteltävät aiheet ovat nykyään paljolti toiset ja uuden opiskelua tarvitaan jatkuvasti, jotta voidaan tarjota relevantti vastaus.

Miten kirkollinen kenttä on muuttunut?

- Kirkko on kolmessa vuosikymmenessä muuttunut postmoderniksi sirpalekirkoksi. Mitään yhtenäisyyttä ei enää ole. Sen vastineeksi keskusjohtoisuus on korostunut. Leikkillisesti voisi sanoa, että kirkkoa vaivaa "unkarisoituminen". Kun yhteiskunta urbanisoituu, kirkko "orbanisoituu" eli johto haluaa pitää käskyvallan itsellään. Se on mielestäni huono kehityskulku.

Kerro joku hauska muisto työurasi varrelta

- Eero Junkkaala vei minut kerran Jerusalemissa pieneen museoon, jossa

pidettiin "Daavidin stelaksi" nimettyä löytöä. Se on vanha piirtokirjoitus, jossa mainitaan Daavidin nimi ensimmäistä kertaa Raamatun ulkopuolella. Olimme huoneessa yksin ja katselimme tuota harvinaista löytöä – yksinkertaisessa telineessä ilman suojalasia. Laitoin kynteni Daavidin nimen kaiverrukseen tunteakseni kirjoittajan työvälineen liikkeen. Silloin tunsin olevani osa historiaa ja ymmärsin jälleen hieman paremmin, miksi julistan Daavidin Poikaa Messiaana.

TEKSTI: SANTERI MARJOKORPI

KUVAT: KIRSI KURU, SANTERI MARJOKORPI

Linjapuheissa korostettiin Jumalan sanassa pitäytymistä

Kokosimme muutamia nostoja viime kesänä STI:n jäsenjärjestöjen kesäjuhlilla pidetyistä linjapuheista.

Mika Tuovinen, Kansanlähetys:

Herätyskristillisyys on Raamattuun pohjautuvaa ja henkilökohtaiseen uskoon kehottavaa kristinuskoa. Kotimaan evankelioimistyöhön on liittynyt vahva lähetystyö. Juuri herätyskristillisyys synnytti luterilaisen lähetystyön. Lähetystyöhön ja evankelioimiseen on kuulunut hätä kadotukseen joutuvista ja kokemus, että minun on tehtävä jotain heidän hyväkseen.

Nyt kirkossa väännetään siitä, pitäisikö kirkon avioliittokäsitystä muuttaa. Kansanlähetyksessä meillä on selvä kanta tähän: Ei tule muuttaa! Kaikki ihmiset ovat tärkeitä Jumalalle ja meille. Mutta Raamatun mukaan Jumala jo alussa loi ihmisen mieheksi ja naiseksi. Raamatun pohjalta toivomme, että kirkko selvästi pysyisi miehen ja naisen välisen avioliiton kannalla ja rohkeasti puolustaisi sitä. Kuten eräs piispa tähän liittyen totesi: Kirkko on avoin kaikille, mutta ei kaikelle.

Kristillisen uskon sisältöjä ei päätetä gallupeilla vaan Jumalan sanalla. Kirkko tai kristillinen järjestö ei saa muuttaa järjestystään tai julistustaan kulloinkin vallassa olevan maailmankatsomuksellisen tai poliittisen mielipideilmaston mukaiseksi.

Lauri Vartiainen, Suomen Raamattupopisto:

Liberaalissa länessä vaaditaan sopeutumista gender-ideologian tapaisiin järeittämiin aatteisiin, usein raskaiden sanktioiden uhalla.

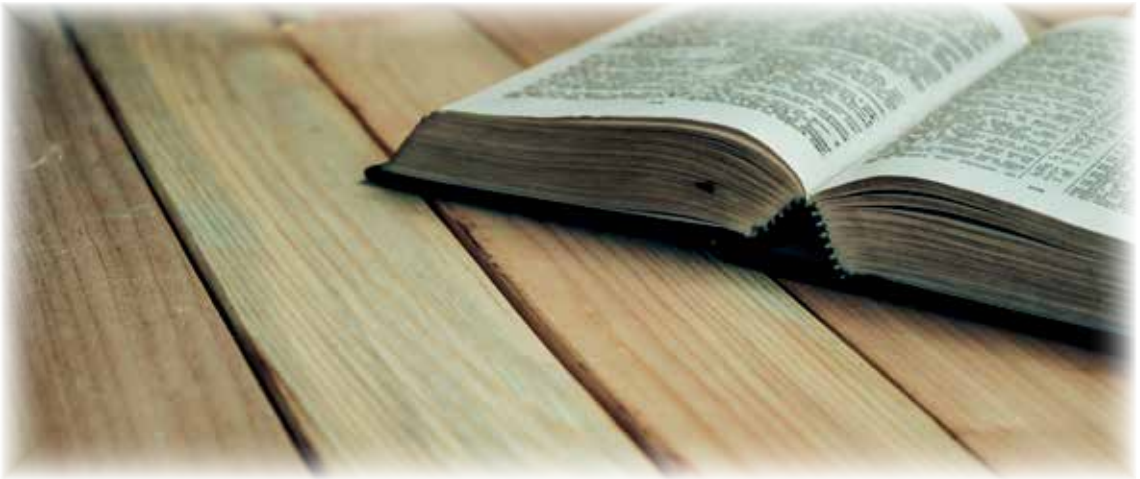
Myös kirkossa kovenee kielenkäyttö: moni vaatii kaikkia taipumaan ajanhengen alle, tai muuten ei hyvä seuraa. Kristus kuitenkin sanoo: ”Totisesti: laista ei häviä yksikään kirjain, ei pieninkään piirto, ennen kuin taivas ja maa katoavat, ennen kuin kaikki on tapahtunut.” (Matt. 5:18) Vaikka enkeli, piispa tai esivalta vaatisi meitä kääntymään pois Jumalan sanan viitoittamalta tieltä, me emme voi. Meidän tiemme on apostolien viitoittama.

Kristuksen kirkko elää, kasvaa, hengittää ja säilyy vain, kun se on Jumalan sanan kirkko. Vain kun Herra itse saa Sanallaan ja Hengellään sitä johtaa ja kuljettaa. Vain kun se on vaeltava Herran kansa.

Nyt on oikea aika rakentaa yhteisöjä. Herätysliikkeiden ja kirkkokansan yhteisiä jumalanpalvelusyhteisöjä isommilla paikkakunnilla, rukouspiirejä ja raamattupiirejä kaikkialle. Ne ovat suunnaton siunaus kirkolle ja niille, jotka ovat niissä mukana. Monet puhuvat kirkon keväästä. Minä sanon teille: kirkon kevät tulee silloin, kun

**KIRKKO ON AVOIN KAIKILLE,
MUTTA EI KAIKELLE.**

suurin joukoin yhdessä kokoonnumme kuulemaan Jumalan puhetta meille, kokoonnumme rukoilemaan, palvomaan ja tekemään työtä yhdessä. Tänään on aika unohtaa vanhat kiistat liikkeiden ja järjestöjen välillä

Tom Säilä, Suomen luterilainen evankeliumiyhdistys:

Jumalan antama herätys voi rikkoa totuttuja rajoja. Se virtaa villinä ja vapaana, ehkä vähän pelottavanakin. Se voi myös näyttää, että sinun ja minun toiminnassani, tavoissa ja tiedoissa on sellaista, mikä pitäisi päivittää! Rukoilkaamme hengellisen herätyksen aikoja, että me emme olisi sille esteenä. Kun rukoilemme herätystä, olisi hyvä sisällyttää siihen lause: ”Minun Herrani ja minun Jumalani Jeesus Kristus, aloita se minusta!”

Monet asiat kirkossamme ja kristillisissä järjestöissämme kantavat virallisuuden leimaa. Kirkossamme tehdään virallisia päätöksiä, sen tehtäviin valitaan virkamiehiä, on virallinen raamatunkäännös, virsikirja ja kirkkokäsikirja. Tässä ajassa Jumalan valtakunnan työ

on usein delegoitu asiantuntijavirkamiehille. Palkatut työntekijät eivät aina ehdi eivätkä osaa rohkaista seurakuntalaisiaan mukaan sellaiseen toimintaan, johon näillä olisi innostusta ja lahjoja. Juuri palkatun tai vapaaehtoisen työntekijän tehtävä on tunnistaa niitä toiveita, kykyjä ja armolahjoja, joita ystäväjoukolla on. Niiden käyttö tulisi mahdollistaa yhteisessä Jumalan valtakunnan työssä.

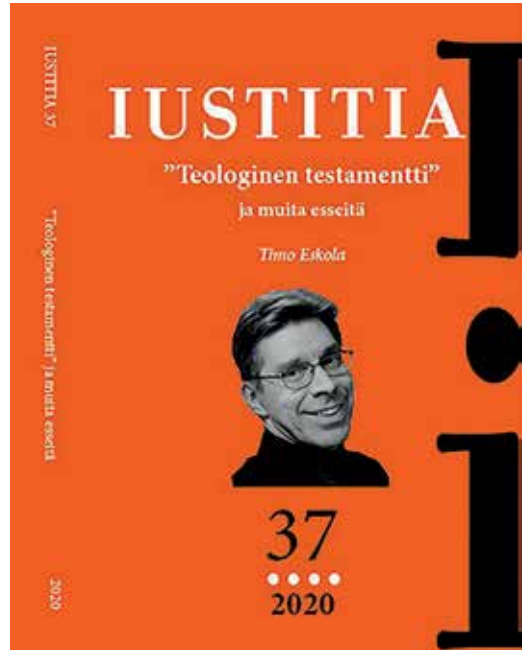
Maksamme jo nyt hintaa mm. perinteisestä virkakäsityksestä ja kristillisestä avioliittokäsityksestä. Viiden vuoden päästä hinta tulee olemaan tämän päivän hintatasoa korkeampi. Olemme vuosikymmenet laulaneet Lina Sandellin laulua 97 Siionin Kanteleessa: ”Kuinka paljon ihmismieli aina muuttuukaan! Neuvo siksi sanaas varmaan, Jeesus, katsomaan.” Meillä on oltava tulevaisuudessakin rohkeus osoittaa Raamattua ja sanoa kuten Vanhan testamentin profeetat: ”Näin sanoo Herra.”

TEKSTIT KOKOSI: SANTERI
MARJOKORPI
KUVA: ©OLEKSANDR –
STOCK.ADOBE.COM

Iustitia 37 - Dos. Timo Eskolan parhaat

Iustitia-kirjasarjan numero 37 kantaa nimeä ”Teologinen testamentti” ja muita esseitä.

Uusi Iustitia on STI:n kannalta monella tapaa merkittävä. Se on kokonaan STI:n pitkäaikaisen tutkijan Timo Eskolan kirjoittama ja siihen on kerätty Timon uran keskeisimmät löydökset ja pohdinnat eri artikkeleina. Sitä voi siis pitää Timo Eskolan elämäntyön kuvauksena ja testamenttina, jonka hän haluaa jättää jälkeensä ennen kesän lopussa tapahtuvaa eläköitymistään. Kirjassa käsitellään hyvin laajasti teologian kenttää ja samalla siitä piirtyy iso kuva suomalaisesta teologisesta keskustelusta viime vuosikymmeninä. Kirja sisältää pohdintoja niin raamattuteologiasta, sovituspöytästä, kielifilosofiasta, ateismista kuin postmodernista arvokonfliktista.

Voit tilata kirjan STI:stä:

puh. 09 668 9550 tai kirsi.kuru@sti.fi

Hinta 20 euroa (opiskelijat 15 euroa) + mahdolliset postikulut

TIMO ESKOLAN SEURAAJAVALINTA

STI:n hallitus perusti helmikuun kokouksessaan työryhmän valmistelemaan työntekijävalintaa, jossa tutkijan seuraajaprosessia alettiin valmistella. Keväällä julkaistiin avoin haku, jossa STI etsi teologista asiantuntijaa. Saimme viimeiseen hakupäivään mennessä yhteensä 13 hakemusta, joista 3 ehdokasta kutsuttiin haastatteluun, joka pidettiin 1.9. mennessä.

Valinta pyritään tekemään syyskuun aikana. Ilmoitamme Kulmakivessä ja nettisivuillamme, kun valinta on selvä.

IUSTITIA 38

Kirkot muutoksen tilassa - ideologisia konflikteja ja suuria kehityslinjoja.

Länsimaissa on käynnissä suuria muutoksia, jotka vaikuttavat väistämättä myös kirkkoihin ja teologiaan. Uusin Iustitia 38 tutkii kirkkoissa, teologiassa ja yhteiskunnissa tapahtuvia muutoksia ja länsimaisiin kirkkoihin vaikuttavia trendejä.

Iustitiassa on kolme katsausta muutokseen länsimaisissa kirkkoissa. Kirkkohistorian emeritusprofessori Kaarlo Arffman käsittelee tekstissään Saksan luterilaisuuden nykytilaa ja syitä evankelisen kirkon kuihtumiseen. Emerituskirkkoherra Anders Brogren käy artikkelissaan läpi Ruotsin luterilaisen kirkon viimeisen parin sadan vuoden kirkkohistoriaa ja kehitystä, joka on johtanut kirkon politisoitumiseen. Itä-Suomen yliopiston käytännöllisen teologian professori Kati Tervo-Niemelä tarkastelee sitä, mitkä tahot ovat olleet suomalaisessa kirkollisessa kentässä muutoksen tienraivaajia ja muutoksen tukijoita ja mitkä puolestaan säilyttäjiä arvomaailman liberalisoitumisen keskellä.

Yleistä arvomaailman muutosta käsitellään myös. Dosentti Timo Eskolan artikkelissa tutkitaan länsimaissa tapahtunutta aatehistoriallista muutosta yhtenäiskulttuurista jälkikristilliseen aikaan. STI:n pääsihteeri Santeri Marjokorpi tarkastelee yhden tämän hetken myydyimmän tietokirjailijan Yuval Noah Hararin teosten kautta ihmiskunnan tulevaisuutta ja erityisesti transhumanismia. Kasvatuksen teorian ja tradition professori Tapio Puolimatka kirjoittaa sukupuoli-ideologiasta ja sen maailmankatsomuksellisista taustaoletuksista. Pohjois-Amerikan kirkkohistorian dosentti Markku Ruotsila analysoi kulttuurisotia Yhdysvalloissa Trumpin aikakaudella.

Laajemmista yhteiskunnallisista trendeistä maalaa kuvaa Veritas Forumin koordinaattori Miikka Niiranen, joka pohtii kaupungistumisen haastetta ja muita demografisia trendejä länsimaisille kirkkoille ja lähetystyölle. Lisäksi Kirkon lähetystyön keskuksen lähetysteologi Jukka Kääriäinen luo artikkelissaan yleiskatsauksen Aasian lähetystyöhistoriaan avaten sen merkittävimpiä kehityksiä ja suuntauksia sekä tarkastelee kiinankielisen lähetysten kehitystä.

Iustitia 38 on erittäin ajankohtainen ja merkittävä katsaus siihen, mitä länsimaisissa kirkkoissa tällä hetkellä tapahtuu. Iustitia julkaistaan tämän syksyn aikana. Ilmoitamme STI:n nettisivuilla, kun kirjaa on tilattavissa.

Koronapandemian takia lahjoitustulomme ovat edellisvuotta jonkin verran jäljessä. Lahjoittamalla autat STI:n toimintaa eteenpäin näinä haastavina aikoina ja koronakriisin yli. Voit lahjoittaa jommallekummalle lahjoitustileistämme:

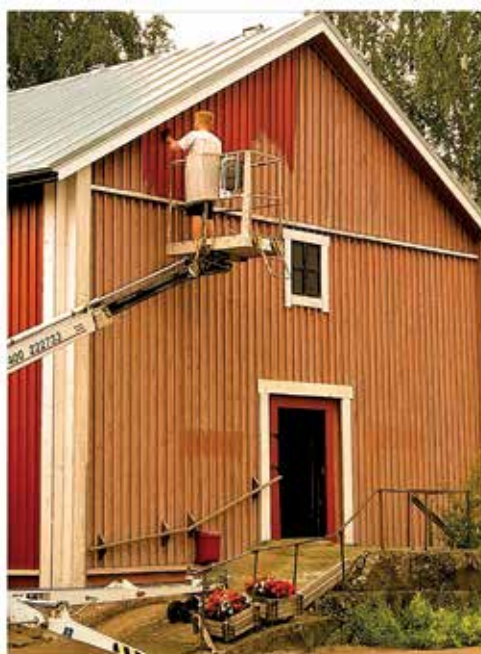
Danske Bank FI74 8000 1100 5642 45 tai Nordea FI66 1555 3000 1169 14. Tälle keräykselle on oma viitenumero 42754.

Erittäin käytännöllistä kesäteologiaa

Olin kuluneena kesänä viidennen opiskeluvuoteni jälkeen kesäteologina. Kesätöiden osalta vuosi jäänee viimeisekseni. Olen suosinut pieniä maalaisseurakuntia, koska niissä seurakuntatyötä pääsee tekemään laajasti. Tässä yksipappisessa seurakunnassa työnkuvaani kuului rippikoulun, jumalanpalvelusten ja diakonian kotikäyntien ohella kunnan maiseman parannus.

Melko suuren osan työajastani käytin seurakunnan aittojen maalaamiseen. Tällä(kään) mitä käytännöllisimmän teologian osa-alueella ei yliopisto-opinnoista ollut juuri hyötyä. Sen sijaan kodin käytännöllisistä taidoista oli sitäkin enemmän. Pienellä paikkakunnalla kesäteologin työ on erittäin monipuolista ja tulevaisuudessa kirkon varojen vähentyessä myös pappien tehtävät muodostuvat yhä monipuolisemmiksi.

Vaikka viisi vuotta opiskeltuani olen kohta kahden alan maisteri, ei minusta ruumiillista ja suorittavaakaan työtä tule halveksia. Olivathan Herramme apostoleistakin monet käsityöläisiä ja Jeesus itsekkin rakennusmies. Kylänraitilla maalatessani monen ohikulkijan oli helppo lähteä puheisiin kanssani, sellaistaenkin, joille seurakunnan työntekijälle jutteleminen ei ehkä ole luontevaa. Monille vanhemmille miehille oli mieluista, että ”kesäpappi” oli käytännön mies. Näin arjen työssä voi tulla parempi mahdollisuus kohdata ihmisiä kuin päivystämällä jossakin avointen ovien takana. Työssä usko voi näkyä ja tavoittaa ihmisiä, jotka eivät itse hakeudu sanankuuloon. ”Kaikki, mitä teette, se

tehkää sydämestänne, niinkuin Herralle eikä ihmisille”. (Kol. 3:23)

Joskus ollessani valkoisessa, punaisen maalin tahrimassa työpaidassani sanoin, että tämä on kuin kasteessa Jumalalta saamamme vanhurskauden vaate, joka on aivan Karitsan sovintoveressä. Samassa paidassa opetin myös rippikoululaisille lunastuksesta.

Paikkakunta oli pieni ja olin siellä toista kesää peräkkäin. Ihmiset olivat tulleet tutuiksi ja porilaisena huomasin satakuntalaisten ja varsinaissuomalaisten olevan ”samaa heimoa”. Pienellä paikkakunnalla kesäteologi tulee tutuksi paitsi nuorten ja lastenleiriläisten myös marttojen ja erilaisten kyläyhdistysten kanssa. Siellä, missä seurakunnat ovat yhä lähellä ihmisten arkea, niiden on käytettävä mahdollisuutensa julistaa selkeästi Jumalan sanaa.

JUSSI SEPPÄLÄ, TM
KUVA: JUSSI SEPPÄLÄN ARKISTO

”Sen hypyn jälkeen näin sekä itseni että tulevaisuuden toisin!”

Ystävänä täytti pyöreitä ja päätti juhlamatkalla tehdä jotain ikimuistoista. Entisessä elämässä se olisi tarkoittanut rajua juhlimista. Nyt kristittynä hän löysi itsensä liitovarjo selässä jyrkänteen reunalta. Hypätä vai ei? Kaikki oli jo maksettu ja autokuljetus palannut vastaanottopisteeseen. Ei auttanut kuin antaa mennä.

Ystävänä kuuluu vähemmistöryhmään, josta sekä yhteisö itse että ulkopuoliset ovat määritelleet miten kuuluu toimia ja mikä on mahdollista. Matka oman itsen ja mahdollisuuksien uudelleen määrittelyyn oli alkanut jo aiemmin, nyt häntä ei pidättele enää mikään. Kolmen ammattitutkinnon jälkeen uuden opettelu jatkuu ja hän toimii omassa yhteisössään esimerkkinä siitä, että vaihtoehtoja on olemassa. Ilmakuoppia on päivittäin, mutta lento jatkuu.

Lähetystyöhön lähteminen sisältää kulttuurirajan ylittämisen, mikä on useimmille hypy tuntemattomaan. Lähetin perustyötä on uskallus uskoa tulevaan ja uuteen. Tilannearvioiden tekeminen ja ketterä sopeutuminen ovat keskeinen osa kulttuurioppimista ja ainoa mahdollisuus toimia uudessa ympäristössä. Sekä evankeliumin että toiminnan kontekstualisoiminen uuteen tilanteeseen on haastava, mutta myös ainoa mahdollinen toimintamalli.

Lähetysten työalueilla ihmiset eivät ensisijaisesti käänny kristinuskoon, vaan vaikuttavat ja vakuuttuvat Jee-

suksesta joko ilmestyksen, Raamatun sanan tai hänen seuraajiensa elämän kautta. Jälkikristillisessä Suomessa tilanne on pitkälti sama. Kysymys meille kuuluukin, elämmekö me yksilöinä ja yhteisöinä Jeesuksen kanssa niin, että muutkin ihmiset voivat kohdata hänet? Onko kutsumuksemme elää vain omaa herätysliikettä, yhteisöä tai järjestöä varten, vai julistammeko ja toimimme niin, että olemme siunaukseksi tässä ajassa siinä ympäristössä mihin meidät on asetettu? Ja silloin, kun vakiintuneet toimintamuodot ja käytännöt eivät enää vastaa tämän hetken tarpeita, tartutaanko uuteen vai jääkö hengellinen perintömme väärällä tavalla perinteiden alle?

Ei ole olemassa paluuta menneeseen, sillä Jumala luo uutta ja hän on jo tulevaisuudessa. Muutos voi tarvita hypyn kuilunreunalta tai se voi tulla mahdolliseksi tasaisempaa polkua. Paras motivaatio muutokselle on halu olla uskollinen Jumalan työtoveri, koska lopulta kyse on Jumalan työstä tässä maailmassa.

Organisaation kehittämisen ja muutosprosessin sekä Jumalan valtakunnan näköalojen keskeltä,

HANNA LINDBERG,
APULAISLÄHETYSJOHTAJA,
LÄHETYSYHDISTYS KYLVÄJÄ
KUVA: JUSSI VALKEAJOKI

STI:ssä vieraillessa pyydämme noudattamaan seuraavia suosituksia:

Tule STI:n tiloihin vain terveenä.

- * Pese kädet aina sisään tullessa ja muutoinkin useita kertoja päivässä. Käsidesiä on saatavilla.
- * Älä kättele/halaa ketään.
- * Pyri pitämään 1-2 metrin turvaväli toisiin.
- * Pyydämme jokaista kävijää kuittaamaan nimensä vieraskirjaamme.
- * Mikäli syntyy tilanteita, joissa enemmän ihmisiä koolla, niin on suositeltavaa käyttää maskia.

TERVEISET VERITAS AKATEMIASTA

Elokuun 17.-18. päivä järjestettiin Vihdin Enä-Sepässä Veritas Akatemia, jossa olin puhujana. Akatemiassa pohdittiin sitä, miten korkeakouluopintojen kautta voisi paremmin toteuttaa käskyä: ”Rakasta Herraa, Jumalaasi koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi.” Miten siis yhdistää kristillinen usko ja akateemiset opinnot? Tapahtuma oli suunnattu etenkin tänä syksynä opiskelujaan aloittaville.

Oma puheeni käsitteli teemaa ”kristittynä maailmankatsomusten ristiaallokossa”. Akateemisessa maailmassa liikkuu erilaisia maailmankatsomuksellisia näkemyksiä postmodernismista metafyyssiseen naturalismiin ja marxismista radikaaliin feminismiin. Lähes kaikki ajattelu ja opetus on jollakin tavalla maailmankatsomuksellisesti sitoutunutta. Siksi kristittynä opiskelijana on hyvin tärkeä tietää, mistä lähteistä erilaiset ajatukset kumpuavat ja mihin maailmankatsomuksellisiin ja metafyyssisiin taustoihin ne ovat liitoksissa. Tätä pyrimme myös STI:n toiminnassa teologian opiskelijoille painottamaan.

Esimerkiksi postmodernismi pyrkii tekemään kaikesta suhteellista, kiistämään totuuden mahdollisuuden ja käsittelemään totuuskysymyksiä valtakysymyksinä. Se pyrkii hyökkäämään syrjiviä, alistavia ja patriarkaalisia rakenteita ja käytänteitä vastaan. Siitä seuraa jatkuva taistelu perinteisiä instituutioita ja arvoja kohtaan. Kristinuskon on usein ensimmäisenä hyökkäyksen kohteena.

Toinen vahva ideologia on liberalismi, joka pyrkii maksimoimaan ihmisen vapautta, mutta samalla irrottaa ihmisen perinteistä, perheestä, kulttuurista, uskonnoista ja kaikenlaisista sidoksista, joita ihmiset eivät ole itse valinneet. Tämä johtaa valtion vallan kasvuun, sillä siitä tulee lähes ainoa ihmiselämän rajoitusten ja arvojen säätelijä markkinoiden lisäksi.

Näiden maailmankatsomuksellisten virtausten keskellä on aina hyvä muistaa se, että kristinuskon ei koskaan tule olemaan muodikasta tai suosittua, vaan se on alusta alkaen ollut vähemmistön uskonto, jonka perustajakin tuomittiin kuolemaan kansan vihollisena. Meidän ei tule pelätä sitä, että maailmassa vaikuttavat toisenlaiset ideologiat ja maailmankatsomukset kuin kristinuskossa, vaan nostaa rohkeasti pää ja todistaa siitä, mihin itse uskomme.

SANTERI MARJOKORPI

MERKKIPÄIVÄLAHJOITUS

Juhlitko syntymäpäivää, häitä, eläkkeellelähtöä tai muuta juhlaa? Jaa juhlaileasi ja perusta merkkipäiväkeräys! Pyydä kukkien ja lahjojen sijasta vieraitasi tekemään lahjoitus Suomen teologisen instituutin työlle.

Lahjoitustilimme numerot näkyvät tällä sivulla. Voit käyttää kumpaa tahansa lahjoitustiliä. Viestiksi kukin lahjoittaja voi kirjoittaa valitsemasi viestin esimerkiksi esim. "Lahja Lahjoittaja 50 v." Halutessasi lähetämme sinulle noin pari viikkoa merkkipäiväsi jälkeen nimelistan keräykseesi osallistuneista sekä tiedon lahjoitusten kokonaissummasta.

Osoite

Kaisaniemenkatu 13 A 4. kerros
00100 Helsinki

Sähköposti ja puhelin

sti@sti.fi, etunimi.sukunimi@sti.fi
09 668 9550

Kotisivu

www.sti.fi

Pankkitilit

Danske Bank:
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH

Nordea:

FI66 1555 3000 1169 14, BIC: NDEAFIHH

Kokoaikaiset työntekijät

pääsihteeri Santeri Marjokorpi
tutkija Timo Eskola
sihteeri Kirsi Kuru

Aukiolo: lukukausien aikana klo 9–19. Korona-pandemian aikana kannattaa varmistaa aukiolo nettisivuiltamme.

Teologinen tutkimus- ja koulutuskeskus.
Luentotoimintaa, kirjasto ja lukusali sekä seurakuntavierailuja

Julkaisee IUSTITIA-nimistä teologista aikakauskirjaa. Tiedotuslehti KULMAKIVI lähetetään tukijäsenille kuusi kertaa vuodessa.

Hallituksen puheenjohtaja

SEKL:n lähetysjohtaja Mika Tuovinen

Jäsenjärjestöt

Laestadianernas Fridsföreningars Förbund
Lähetisyhdistys Kylväjä
Lähetisyhdistys Rauhan Sana
Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys
Suomen Ev.lut. Opiskelija- ja Koululaislähetys
Medialähetys Sanansaattajat
Suomen Ev.lut. Kansanlähetys
Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys
Suomen Raamattuopisto
Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland

Talous vapaaehtoisen kannatuksen varassa.

Vuositukijäsenmaksu 40 euroa (opiskelijat 10 euroa, yhteisöt 100 euroa, ainaisjäsenyys 800 euroa). STI ottaa vastaan kirjalahjoituksia, avustuksia ja testamentteja.

Rahankeräyslupa RA/2018/904

Poliisihallituksen arpajaishallinto on myöntänyt STI:lle 9.10.2018 luvan koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta 1.1.2019–31.12.2020 järjestettävälle rahankeräykselle. Varat käytetään teologiseen ja pastoraaliseen koulutukseen, julistus- ja julkaisutoimintaan, kirjastopalvelujen ylläpitämiseen sekä palkka- ja hallintokuluihin siltä osin kuin kulut palvelevat varsinaista yleishyödyllistä käyttötarkoitusta.

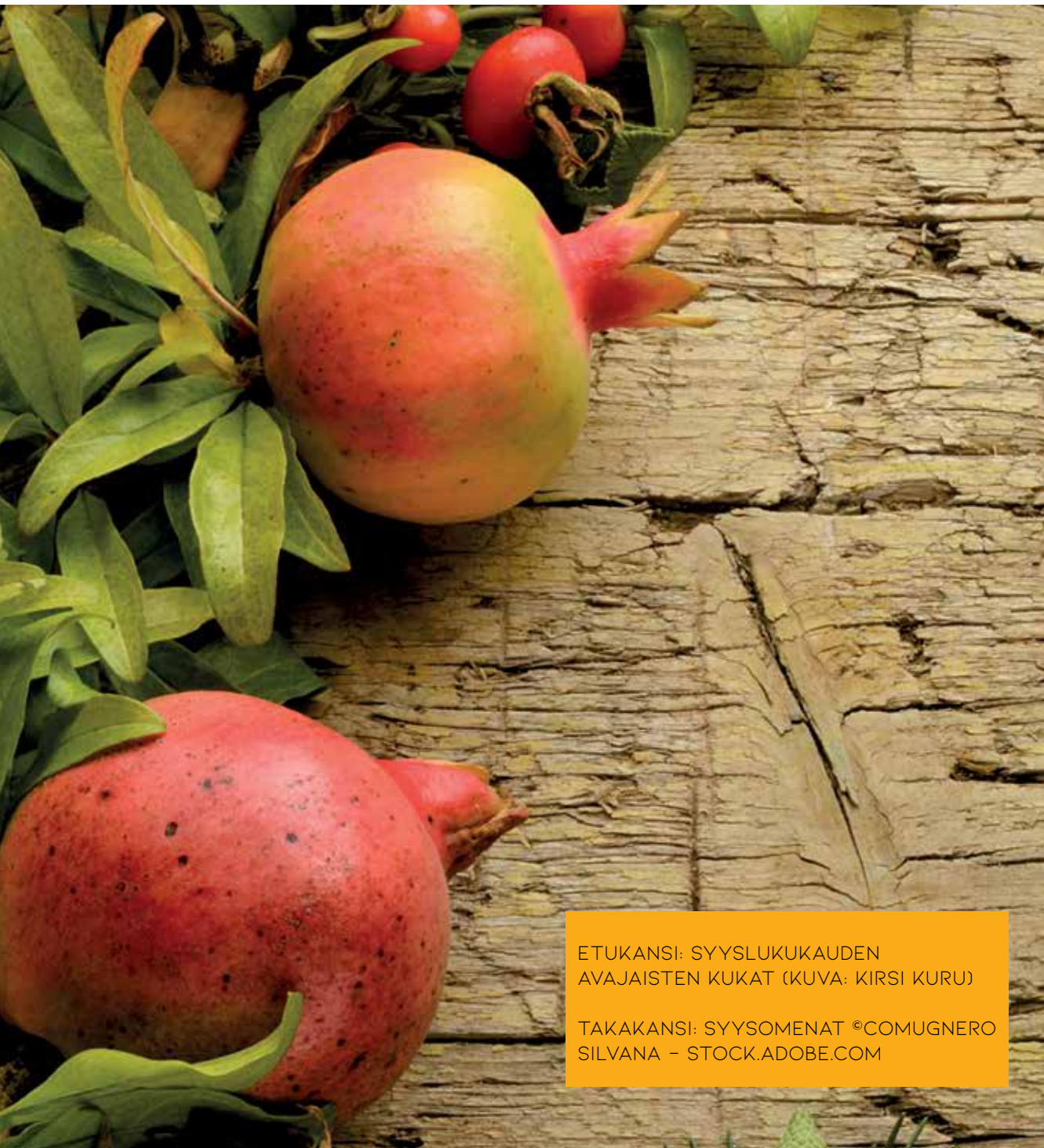
Taitto Kirsi Kuru

Painopaikka Kirjapaino Hermes Oy
ISSN-L 2243-0733, ISSN 2243-0733 (painettu)
ISSN 2243-0741 (verkkojulkaisu)

SUOMEN TEOLOGINEN
INSTITUUTTI
KAISANIEMENKATU 13 A
00100 HELSINKI

Posti Green

ETUKANSI: SYYSLUKUKAUDEN
AVAJAISTEN KUKAT (KUVA: KIRSI KURU)

TAKAKANSI: SYYSOMENAT ©COMUGNERO
SILVANA – STOCK.ADOBE.COM